

Kultura

Smějeme se a hrůza nás jímá

Gogol z jiného úhlu pohledu v inscenaci Sergeje Fedotova v Aréně

Jiří P. Kříž

Sergej Fedotov, držitel Ceny Alfreda Radoka za nejlepší českou inscenaci roku 2003, jíž bylo Bulgakovo *Psí srdce* v ostravské Aréně, se vrátil na místo činu.

Nastudoval nyní svou legendární Panočku Niny Sadurové podle povídky N. V. Gogola. Přesně načasovanou bombu, která by z přehlíživosti znovu mohla vykolejit i stoliční kritiky. Ti už se pomalu chystají na březnový Ostravar.

Panočka Fedotovova Divadla U mostu fascinovala v roce 1995 účastníky prvního ročníku hradeckého Divadla evropských regionů. Všichni Permští přijeli tenkrát ze čtyři tisíce kilometrů vzdáleného koutu konce Evropy na Urale s čemodany (kufry) v každé ruce a zasloužili se o to, že hradecká přehlídka se stala od prvního okamžiku uhranutím.

Uhrančivý, magický, sžíravě bezvýhodný je i příběh ďáblem posedlé dívky, která pije mužským v okolí krev. V inscenátorské transformaci nejenom doslova. Prožívá osud vědmy nebo vyššími schopnostmi obdařené léčitelky, která pohlázní všechny k nepřítelosti, a Filozofa Chomu Bruta přivede k pokání... Nakonec spolu vejdou do nebe nebo do pekel – rozhrčení nechejme na divákovy a na jeho charakteru.

Obraz charakterů donského kozáctva

V hororovém příšeří družných nocí, opilckých rán a kocovinových dnů v prostředí Adamem Pitrou věrně stylizované, zaostalé ruské děřevní vystavěl režisér zničující obraz ušmudlaných, vodkou rozložených charakterů donského kozáctva: bohatýrů ne-



Zleva Josef Kaluža (*Spirid*), Vladislav Georgiev (*Doroš*), Michal Čapka (*Filozof*), Miroslava Georgievová (*Chvěska*).

omalenosti, škodolibosti, zloby a bezcitu. Je to obraz tragický a do nahoty krutý, někdy až na samé bolestné hranici modelů slovanského povahopisu, jak jsme zvyklí přijímat ho i my z duší Petra Lébala nebo Vladimíra Morávka. Volně a svobodno nám z toho není.

Při monologu Filozofa před fatálním třetím odchodem k Panočce, tedy do tmy a do zapomnění, diváků mrazí: „...Někde v našem

božím světě zeje černá díra a tou na nás chlístá mrak hnoje, svinstva a smradu...“ Hraje ho zase na doraz Michal Čapka, nositel Radokovy ceny za nejlepší herecký výkon roku 2003 ve zmíněném *Psím srdci*.

Jeho partnery v kozáckém pijáckém polosvětě jsou Josef Kaluža (*Spirid*), Josef Vrána (*Javtuch*), Vladislav Georgiev nebo Milan Cimerák (*Doroš*) a jejich živitelka, hospodyně a selská mú-

za Chvěska (Miroslava Georgievová). Titulní roli magického středobodu touhy a zatracení svěřil Fedotov Kristýně Janáčkové.

Hru kultivovaně přeložila Tereza Pogodová, a až inscenátoři uberou polovinu hlasových decibelů, bude to ona přesná fedotovovská drásavá magie, odkazovaná v jeho tvorbě z prokleté a po věky lidskými upíry vysávané širě Rusi o něco šťastnější Evropě.

Fedotova Panočka děsí



MF Dnes 31. 7. 2005 / A. 0/9

DÉMONI V DIVADLE. Filozof Choma Brut (Michal Čapka) v zajetí čarodějnice Panočky (Kristýna Janáčková) je hlavním hrdinou hrůzostrašného příběhu podle proslulé Gogolovy povídky Hejkal. Ukrajinský horor Panočka o zařikávání mrtvé v sobotu uvedla ostravská Komorní scéna Aréna v režii proslulého divadelníka Sergeje Fedotova. Svým zpracováním patří inscenace k nejsugestivnějším v novodobých dějinách ostravského divadla. (mao) FOTO: MAFA- JAROSLAV OŽANA

Recenze

Panočka uhrane lidským údělem.

Nezměrné človehčenství, nezdolní, leč bohobojní kozáci a nadpřirozené síly, to jsou asi tři nejvýraznější elementy nejnovejší inscenace Sergeje Fedotova Panočka, kterou v sobotu uvedla Komorní scéna Aréna v Ostravě.

Klasický Gogolův horor Hejkal (podle kterého je drama napsáno) stejně jako v předloze tak i zde směřuje k fascinujícímu příběhu o zasvěcení. Vypráví o tom, co je mezi nebem a zemí a hlavně o pulsující, opojné sluncem prosycené noci. Výsledek je stejně fascinující jako tento literární klenot, bez kterého se neobejde žádná antologie hrůzostrašných příběhů z Matičky Rusi.

Jako na dlaní před divákem ožívají žánrové výjevy ze života ukrajinských kozáků plné sporů, lenošení, popíjení kořalky a věčného chvastounství. Hutná dřevěná scéna a selské kostýmy Adama Pitry jsou s nimi stejně srostlé jako představa, že se nacházíme v srdci ukrajinského folklóru čpícího vodkou a upocenou tvrdošijností.

Herecké výkony tvoří obdivuhodný pevně sročený celek, na jehož vrcholku jako u pyramidy stojí Michal Čapka. Jeho filozof Choma Brut je prosycený životem mládí a zároveň ruskou chandrou, se kterou se odevzdává temným silám. Ale který by těžko vynikl bez dů-

kladné, fyzicky náročné a duševně hmatatelné spolupráce představitelů bujarých, bodrých ale i bojác-ných kozáků.

Vůně čerstvého dřeva, roztroušených pilin, šelest cvrčků nebo bzuzení čmeláka, to vše vyzdvihuje tento bravurní slovanský horor k parádně strašidelnému rajtování mrtvé s nezbytnou létající rakví, ale přitom je to podáno jako hluboké posláni o lidském údělu a smíření se s osudem.

MARTIN JIROUŠEK

Nina Sadur: Panočka (podle Gogolovy povídky Hejkal). Režie: Sergej Fedotov. Premiéra 29. ledna, Komorní scéna Aréna Ostrava.

28.1.2005 Moravskoslezský - strana 9

Kraj Moravskoslezský Dnes, r. 16, č. 23, s. 2/9.

Fedotov uvede Gogolova Hejkala

Ostrava Sergej Pavlovič Fedotov, pozoruhodný ruský režisér, který získal vavříny za nejlepší inscenaci minulé sezony *Psí srdce* se vrací. Tentokrát se pokusí ostravskému publiku evokovat magii slavné hororové povídky Nikolaje Vasilijeviče Gogola *Vij*, známé také jako *Hejkal*. Filozofickou sci-fio člověku-psovi tak vystřídá rituální příběh o hlídání neposedné mrtvoly v pravoslavném kostele.

„S Gogolem jsem začínal, inscenoval jsem všechny jeho hry, tentokrát chci zkusit něco těžšího,“ říká režisér, který v praxi uplatňuje tajné magické rituály velkého ruského divadelníka Michaila Čechova. Herce dokonce inspirovala *Satanská bible*. „Pokusil jsme se najít nějaká démonická jména v současné literatuře, sáhl jsem po *Satanské bibli* a doporučil ji hlavní představitelce Panočky, která vzývá Satana,“ prozradil dramaturg inscenace Martin Režný.

Gogol, autor několika nejsuggestivnějších hororových povídek v dějinách literatury, se na jevišti objeví v úpravě současné ruské autorky Niny Sadur. „Nemám ji příliš rád, její texty mě příliš neoslovují, ale její úprava Gogola je vynikající, protože jej upravila velmi málo, vlastně se jedná o sdělný gogolovský text,“ říká režisér.

Gogol se podle něj pro prostor *Komorní scény Arény*, kde inscenace vzniká, hodí náramně. „Když jsem si říkal, co udělat po *Psím srdci*, napadla mě právě tato půvabná perla, v tomto komorním prostoru bude Panočka velmi suggestivní,“ vysvětluje Fedotov.

Na otázku, jestli mu Gogolův příběh připomíná spíše horor nežli pohádku, režisér odpovídá složitě: „Poetika blízká *Viji* čerpá z mocného svazku různých sil, najdeme zde tragédii, filozofický příběh, téma lásky a věčného příběhu - legendy. Hlavním cílem hororu je strašit, mou snahou je hrát o duši v situaci, kdy přijde k Bohu. Podstatné je nikoliv vystrašit nebo děsit, ale katarze.“ Prostředkem jak toho dosáhnout jsou režisérovi mimo jiné zkušenosti ruského divadelníka Michaila Čechova, které jsou však tajemné jako samotné démonické zařikání. „Jedná se o těžko pochopitelné úkony, nelze je vyslovit, herec a režisér musí vytvořit sepjetí, při kterém odkrývají své podvědomí a oprašují se od všednosti.“

V barvitém Gogolově příběhu plném groteskních rysů bude coby mrtvola strašit a oživat Kristýna Janáčková, neohroženého filozofa antihrdinu, který jí bude oponovat, vytvoří Michal Čapka, jejich démonický rej mimo jiné podpoří Vladislav Georgiev, Josef Kaluža nebo Miroslava Georgievová. Výpravu navrhl Adam Pitra. Premiéra bude zítra v 18.30 hodin.

DÉMON VERSUS FILOZOF. Filozof Choma Brut (Michal Čapka, uprostřed) studuje bohoslovectví, v Gogolově příběhu bude po tři noci zařikávat nemrtvou, dceru bohatého statkáře, krásnou Panočku (Kristýna Janáčková).

Autor: **MARTIN JIROUŠEK**

copyright: **MAFRA a.s. - MF DNES - iDNES**

Sadur
29. 1. 05Elektronický archiv Mladé Fronty DNES spravovaný společností NEWTON Information Technology, s. r. o.
http://mfdnes.newtonit.cz

Datum: 15.02.2006

Autor: MARTIN JIROUŠEK

Zdroj: Mladá fronta DNES, v. 17, č. 39, s. D/11.

Strana: 11

Démon ruského divadla ožije

Komorní divadlo Aréna přiváží horor Panočka

Třebíč - Sergej Pavlovič Fedotov, pozoruhodný a ceněný ruský režisér, a soubor Aréna z ostravské komorní scény přivezou zítra do třebíčského Národního domu pozoruhodnou inscenaci Panočka.

Diváci tak uvidí jedinečné představení, které sklízí ovace nejenom u publika, ale i u odborných recenzentů. Fedotov se pokusí třebíčskému publiku evokovat magii slavné hororové povídky Nikolaje Vasilijeviče Gogola Vij, známé také jako Hejkal.

Ve zkratce se jedná o rituální příběh o hlídání neposedné mrtvoly v pravoslavném kostele. Příběh vypráví o tom, co je mezi nebem a zemí, a hlavně o pulsující, opojné, sluncem prosycené noci. Výsledek je stejně fascinující jako původní Gogolův literární klenot, bez kterého se neobejde žádná antologie hrůzostrašných příběhů z matičky Rusi. Jako na dlani před divákem ožívají žánrové výjevy ze života ukrajinských kozáků plné sporů, lenošení, popíjení kořalky a věčného chvastounství.

„S Gogolem jsem začínal, inscenoval jsem všechny jeho hry, tentokrát jsem chtěl zkoušet něco těžšího,“ říká režisér, který v praxi uplatňuje tajné magické rituály velkého ruského divadelníka Michaila Čechova.

Herce dokonce inspirovala satanská bible. „Pokusil jsme se najít nějaká démonická jména v současné literatuře, sáhl jsem po satanské bibli a doporučil ji hlavní představitelce Panočky, která vyzývá satana,“ prozradil dramaturg inscenace Martin Režný. Gogol, autor několika nejsuggestivnějších hororových povídek v dějinách literatury, se na jevišti objeví v úpravě současné ruské autorky Niny Sadur. „Nemám ji příliš rád, její texty mě příliš neoslovují, ale její úprava Gogola je vynikající, protože jej upravila velmi málo, vlastně se jedná o sdělný gogolovský text,“ říká režisér.

Na otázku, jestli mu Gogolův příběh připomíná spíše horor nežli pohádku, režisér odpovídá složitě: „Poetika blízká Viji čerpá z mocného svazku různých sil, najdeme zde tragédii, filozofický příběh, téma lásky a věčného příběhu - legendy. Hlavním cílem hororu je strašit, mou snahou je hrát o duši v situaci, kdy přijde k Bohu.

Podstatné je nikoliv vystrašit nebo děsit, ale katarze.“

Prostředkem jak toho dosáhnout jsou režisérovi mimo jiné zkušenosti ruského divadelníka Michaila Čechova, které jsou však tajemné jako samotné démonické zařikání. „Jedná se o těžko pochopitelné úkony, nelze je vyslovit, herec a režisér musí vytvořit sepětí, při kterém odkrývají své podvědomí a oprostují se od všednosti.“

V barvitém Gogolově příběhu plném groteskních rysů bude coby mrtvola strašit a oživat Kristýna Janáčková, neohroženého filozofa antihrdinu, který jí bude oponovat, vytvoří Michal Čapka, jejich démonický rej mimo jiné podpoří Vladislav Georgiev, Josef Kaluža nebo Miroslava Georgievová. Výpravu navrhl Adam Pitra.

Program v třebíčském Národním domě začíná zítra v 19 hodin. Vstupenky jsou stále k dostání. Cena pro studenty je 70 korun.

příběh:

Regionální mutace | Mladá fronta DNES - českomoravská vrchovina

NEWTON Information Technology, s. r. o. Copyright (c) 2003
Zdrojem zpráv je MFDNES, MAFRA, a.s. Copyright (c) 2003

Elektronický archiv deníku PRÁVO spravovaný společností NEWTON Information Technology, s. r. o.
<http://pravo.newtonit.cz>

Datum: 27.01.2005

Autor: Aleš Honus

Zdroj: Právo

Strana: 10

NOČ. N, O. 22

-Gogolova Panočka a Glesko

Fedotov chystá událost sezóny

V sobotu bude premiéra hry Panočka

K jedné z nejočekávanějších událostí letošní divadelní sezóny se schyluje v ostravské Komorní scéně Aréna. Pod vedením proslulého ruského režiséra Sergeje Pavloviče Fedotova zde v sobotu uvedou premiéru hry Panočka. Spolupráce s věhlasným režisérem vynesla ostravské Aréně před rokem prestižní Cenu Alfréda Radoka.

Panočka, jež bude mít premiéru v sobotu a první reprízu v pondělí, je dramatisací jedné z méně známých povídek N. V. Gogola, která nese název Vij. „Hlavní postavou té povídky je skřítek Vij, který však v inscenaci není přítomen. Ruská autorka Nina Nikolajevna Sadur na námět Gogolovy povídky vytvořila osobitý divadelní text,“ řekl dramaturg představení Martin Režný.

Sergej Fedotov inscenaci poprvé režíroval již dříve ve své rodné zemi.

V hlavní roli Panočky se může publikum těšit na Kristýnu Janáčkovou, role studenta bohosloví se zhostí Michal Čapka.

NEWTON Information Technology, s. r. o. Copyright (c) 2003
Zdrojem zpráv je PRÁVO, BORGIS, a.s. Copyright (c) 2000 - 2003

Datum: 03.02.2005

Autor: Jiří P. Kříž

Zdroj: Právo, příl. Severní Morava a Slezsko

Strana: 11

roč. 15, č. 28

Smějeme se a hrůza nás jímá

Kultura

Gogol z jiného úhlu pohledu v inscenaci Sergeje Fedotova v Aréně

Sergej Fedotov, držitel Ceny Alfreda Radoka za nejlepší českou inscenaci roku 2003, již bylo Bulgakovo Psi srdce v ostravské Aréně, se vrátil na místo činu.

Nastudoval nyní svou legendární Panočku Niny Sadurové podle povídky N. V. Gogola. Přesně načasovanou bombu, která by z přehlíživosti znovu mohla vykolejit i stoliční kritiky. Ti už se pomalu chystají na březnový Ostravar.

Panočka Fedotovova Divadla U mostu fascinovala v roce 1995 účastníky prvního ročníku hradeckého Divadla evropských regionů. Všichni Permští přijeli tenkrát ze čtyři tisíce kilometrů vzdáleného koutu konce Evropy na Urale s čemodany (kufry) v každé ruce a zasloužili se o to, že hradecká přehlídka se stala od prvního okamžiku uhranutím.

Uhrančivý, magický, šířavě bezvýhodný je i příběh ďáblem posedlé dívky, která pije mužským v okolí krev. V inscenátorově transformaci nejenom doslova. Prožívá osud vědmy nebo vyššími schopnostmi obdařené léčitelky, která poblázní všechny k nepřičetnosti, a Filozofa Chomu Bruta přivede k pokání... Nakonec spolu vejdou do nebe nebo do pekel - rozhřešení nechejme na divákovi a na jeho charakteru.

Obraz charakterů donského kozáctva

V hororovém přišelí družných nocí, opileckých rán a kocovinových dnů v prostředí Adamem Pitrou věrně stylizované, zaostalé ruské děvni vystavěl režisér zničující obraz ušmudlaných, vodkou rozložených charakterů donského kozáctva: bohatýrů neomalenosti, škodolibosti, zloby a bezcitu. Je to obraz tragický a do nahoty krutý, někdy až na samé bolestné hranici modelů slovanského povahopisu, jak jsme zvyklí přijímat ho i my z duší Petra Lébla nebo Vladimíra Morávka. Volně a svobodno nám z toho není.

Při monologu Filozofa před fatálním třetím odchodem k Panočce, tedy do tmy a do zapomnění, diváka mrazí: „...Někde v našem božím světě zeje černá díra a tou na nás chlístá mrak hnoje, svinstva a smradu...“ Hraje ho zase na doraz Michal Čapka, nositel Radokovy ceny za nejlepší herecký výkon roku 2003 ve zmíněném Psím srdci.

Jeho partnery v kozáckém pijáckém polosvětě jsou Josef Kaluža (Spirid), Josef Vrána (Javtuch), Vladislav Georgiev nebo Milan Cimerák (Doroš) a jejich živitelka, hospodyně a selská múza Chvěska (Miroslava Georgievová). Titulní roli magického středobodu touhy a zatracení svěřil Fedotov Kristýně Janáčkové. Hru kultivovaně přeložila Tereza Pogodová, a až inscenátoři uberou polovinu hlasových decibelů, bude to ona přesná fedotovovská drásavá magie, odkazovaná v jeho tvorbě z prokleté a po věky lidskými upíry vysávané šíře Rusi o něco šťastnější Evropě.

Zleva Josef Kaluža (Spirid), Vladislav Georgiev (Doroš), Michal Čapka (Filozof), Miroslava Georgievová (Chvěska).

Foto PRÁVO - Jiří P. Kříž

Elektronický archiv deníku PRÁVO spravovaný společností NEWTON Information Technology, s. r. o.
<http://pravo.newtonit.cz>

Datum: 16.02.2006

Autor: (mat)

Zdroj: Právo

Strana: 13

1 příl. Vysočina
roč. 16, č. 40

Aréna Ostrava a horor Panočka

TŘEBÍČ - Sál Národního domu v Třebíči bude ve čtvrtek 16. února od 19 hodin hostit druhé mimoabonentní představení.

„Komorní scéna Aréna Ostrava přiveze jednu ze svých nejvýraznějších inscenací, kterou je divadelní horor Panočka. Na jevišti se představí herci Michal Čapka, Josef Kaluža, Vladislav Georgiev nebo Milan Cimerák j. h., Josef Vrána j. h., Miroslava Georgievová a Kristýna Janáčková,“ informovala Ivana Řídká z pořadajícího Kulturního, vzdělávacího a informačního zařízení (KVIZ) Třebíč. Jak dodala, ruský režisér Sergej Pavlovič Fedotov připravil se souborem inscenaci, k níž velmi osobitý text napsala volně na motivy povídky N. V. Gogola Vij scenáristka Nina Sadur.

„Příběh začíná příchodem mladého filozofa a studenta na venkovský statek ve chvíli, kdy se zde tři kozáci hádají na téma Zázraky neexistují. Přestože je seznámen s pověstí čarodějnice dcery pána statku, neboli Panočky, jež svými kouzly sáhla na životy mnoha lidí z vesnice, filozofovo vlastní noční setkání dokazuje, že její moc je mnohem větší, než ve skutečnosti obyvatelé statku tuší,“ vysvětlila organizátorka. Průběh tří nocí, v nichž se student setkává s nadpřirozenými silami zla, vnitřními démony a spásou ukrytou ve víře, působí více než děsivě. „Panočka je zpracována stylem jevištního hororu. Hra je především o boji dobra se zlem, duchovních sil s těmi temnými,“ upřesnila Ivana Řídká. Doplnila, že Komorní scéna Aréna z Ostravy se v Třebíči divákům představí vůbec poprvé.

Regionální mutace | Právo - Vysočina

pr. 29.1.05